

Силабус курсу

Методологія наукових досліджень

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 23 Соціальна робота
Спеціальність – 231 Соціальна робота
Освітньо-наукова програма – Соціальна робота та соціальна політика
Рік навчання: 1. **Семестр:** 1
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу

д.пед.н., професор **Чайка Володимир Мирославович**

Контактна інформація

chaikavm2704@gmail.com +380672082348

Опис дисципліни

Підготовка сучасного магістра має передбачати можливість здійснення ним наукових досліджень для удосконалення професійної діяльності. Прагнення досягти вищих результатів під час навчання чи взаємодії з іншими, беручи за основу сучасні дослідження, є стимулом до оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями та вміннями з методології наукових досліджень.

Мета навчальної дисципліни полягає в тому, щоб формувати професійну компетентність майбутніх магістрів щодо здійснення наукових досліджень та використання методів психолого-педагогічного дослідження в науковій та професійній діяльності, використання світових досягнень різних сфер науки задля забезпечення інтеграції вітчизняної її складової в європейський науковий простір; стимулювати розуміння здобувачем вищої освіти сучасних наукових здобутків, що є основою для оригінального та критичного мислення; розвивати вміння розв'язувати проблеми в галузі професійної та/або наукової діяльності.

У результаті вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» реалізуються такі завдання: розширити знання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про методологію наукових досліджень, про класичні та сучасні методи їх здійснення; формувати вміння здійснювати науково-дослідницьку роботу відповідно до загальноприйнятих етапів її реалізації; сприяти становленню вмінь методично грамотно застосовувати методи наукового дослідження у професійній діяльності; аналізувати результати наукової діяльності на рефлексивній основі, здійснювати самоаналіз власних наукових спроб; ознайомити здобувачів вищої освіти з методологічними орієнтирами здійснення порівняльних досліджень, ураховуючи світові тенденції та національні особливості; формувати уявлення магістрантів про інтеграційні процеси у різних сферах суспільства на європейському континенті; вчити зіставляти наукові ідеї та практики їх упровадження у суспільні сфери для розробки теоретичних підходів універсального прогностичного характеру.

Структура дисципліни

Години (лек. /сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
---------------------------	------	---------------------	----------

2/2	Тема 1. Історико-філософські аспекти наукового пізнання	Визначити поняття «науки», її значення для розвитку суспільства. Охарактеризувати наукове знання, розкрити зміст дефініції «наукове дослідження». Провести класифікацію наукових досліджень та описати основні етапи науково-дослідницької роботи. Розглянути магістерську роботу як одну з форм науково-дослідницької діяльності.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/2	Тема 2. Академічна доброчесність у процесі виконання наукових досліджень	Розкрити сутність поняття академічної доброчесності та її значення у процесі наукових досліджень. Визначити основні поняття академічної доброчесності, пояснити механізми боротьби з плагіатом і протидії корупції. Описати процедуру верифікації джерел.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	Тема 3. Методологічні підходи та основні принципи здійснення наукових досліджень	Охарактеризувати методологічні підходи у наукових дослідженнях та визначити їх сутність і застосування. Розкрити поняття «принцип» та класифікувати основні принципи науки, такі як емпіричність, об'єктивність, систематичність, універсальність та етичність.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/1	Тема 4. Методи наукових досліджень	Пояснити сутність поняття «метод» і розкрити значення теоретичних та емпіричних рівнів пізнання. Охарактеризувати основні методи наукових досліджень, такі як аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання та спостереження.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/2	Тема 5. Наукова публікація як форма відображення результатів наукових досліджень	Визначити сутність наукової публікації та її функції. Описати основні види наукових публікацій, зокрема наукову статтю, монографію та тези. Охарактеризувати методіку підготовки та оформлення наукових публікацій.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/1	Тема 6. Обґрунтування актуальності і визначення теми, мети та завдань наукового дослідження	Визначити поняття актуальності дослідження та обґрунтувати її. Описати процес визначення об'єкта, предмета і теми дослідження, ознайомитися з літературою та сформулювати цілі дослідження.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг

2/1	Тема 7. Концептуальні положення та апарат дослідження. Дослідження теоретичного та практичного стану проблеми	Розглянути методологічні та теоретичні положення дослідження. Сформулювати гіпотезу, обрати методи наукового дослідження та скласти робочий план його виконання.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна
4/2	Тема 8. Методика проведення теоретичних та експериментальних досліджень	Описати методику проведення теоретичних та експериментальних досліджень. Охарактеризувати експеримент як шлях продукування нових знань та розкрити процедуру обробки експериментальних даних.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/1	Тема 9. Магістерська робота: написання, оформлення та захист	Описати етапи процесу написання магістерської роботи, структуру роботи та правила її оформлення. Пояснити процедуру захисту магістерської роботи.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	Тема 10. Апробація результатів наукового дослідження	Визначити значення апробації результатів наукового дослідження. Описати форми апробації (наукова стаття, доповідь, виступ) та пояснити процес упровадження результатів дослідження.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг

Літературні джерела

1. Азарова А. О. Методологія і організація наукових досліджень : конспект лекцій / А. О. Азарова, Ю. В. Міронова. Вінниця : ВНТУ, 2022. 60 с.
2. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
3. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О., Фурсін О.О. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» та спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Промисловий менеджмент». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 127 с.
4. Городжа Л. В. Наукова стаття: як написати та опублікувати у рейтинговому виданні. Методичні рекомендації Київ: Ін-т електродинаміки НАН України. 2020. 48 с.
5. Горчинський С. В., Софілканіч М. І., Горбенко І. Ф. Якість української освіти й академічна доброчесність: вплив застосування штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. №20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/407>
6. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.
7. Демиденко Н. М. До характеристики принципів здійснення наукових досліджень. *Право.ua*. 2023. №3. С.189–193. URL: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2023.3.29>.
8. Загальні методичні рекомендації з підготовки, оформлення, захисту та оцінювання кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів / укл.: В. М. Островерхов, Л. І. Біловус, К. З. Возьний, О. О. Луцишин, Г. Л. Монастирський, С. А. Надвиничний, С. В. Питель, С. К. Шандрук. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 83 с. URL: https://www.wunu.edu.ua/pdf/opp/zagal_ni_rekomendacii.pdf
9. Ковтун Наталія. Методологія наукових досліджень. Навчально-методичний посібник для магістрантів спеціальності 033 Філософія. Видання 2-ге, допов. і доопр. Житомир, 2024. 130 с.

10. Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник / А. О. Азарова, Н. О. Біліченко, Ю. В. Міронова, Л. М. Ткачук. Вінниця : ВНТУ, 2022. 60 с.
11. Методологія та організація наукових досліджень : електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / [Савицька Л. А., Городецька О. С., Колесник І. С., Добровольська Н. В.]. Вінниця : ВНТУ, 2023. 143 с.
12. Наукова публікація : навч. посіб. / М. М. Іжа та ін. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2020. 190 с. (Серія «Методологія дослідження: методи та техніка» : у 4 част., Ч. 1).
13. Організація науково-дослідної роботи магістрантів / Запорізький національний університет. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=393386>
14. Про академічну доброчесність: Проєкт Закону України від 08.01.2024 № 10392. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji10516a>
15. Соціокультурні передумови трансформації методології науки: Монографія / Під. ред. М. Ю. Савельєвої та Т. Д. Суходуб. Центр гуманітарної освіти НАН України, 2020, Серія «Totallogy-XXI». К.: Четверта хвиля, 2020. 220 с.
16. Терещук Г. В. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Методика наукових досліджень». Мудр ТНПУ : вебсайт. URL: <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3685>
17. Філософські проблеми наукового пізнання: навчально-методичний посібник для здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти / П. В. Квіткін, О. П. Дзьобань, О. Ю. Панфілов, Р. В. Гула та ін. Харків: ХНУПС, 2021. 228 с. Четверта хвиля, 2020. 214 с.
18. Danilyan O., Dzeban O., Kalynovskyi Y. Social instability as a global trend of the modern world. Cogito. 2022. Vol. XIV. Iss. 3. P. 141-161.
19. Getman A. P., Danilyan O. G., Dzeban A. P., Kalynovskyi Yu. Yu. Modern ontology: reflection on the continuity of cyberspace and virtual reality. R ev ista de F ilo so fia . 2022-3 (Sep-Dic). Vol. 39. № 102. P. 78-94.

Додаткові матеріали для опрацювання

20. Боснюк В. 2.1. Етапи наукового дослідження. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FkWxuKuJ8Rl&t=56s>
21. Види наукових публікацій Правила оформлення публікацій / Фотограмметрія зондування. YouTube. URL: https://youtu.be/-eAbcUzwwg?si=aHYH4Lki_rf25zSv
22. Ткаченко О. А. Поняття про рівні дослідження. Співвідношення понять методологія, метод, методика. З. П. / ПКПЦ Розуміння. YouTube. URL: <https://youtu.be/4ARwiYSYOow?si=MPhXfH8DHLonXZ-I>
23. Google Академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із адміністрацією.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль1		Модуль2	Модуль3	Модуль4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен

Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на кожному практичному занятті (теми 1-10)	Модульна контрольна робота (теми1-10)	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Теоретико-практичне питання 1 – макс. 50 балів Теоретико-практичне питання 2 – макс. 50 балів
---	---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	--

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)